ATAJAN TAGAN

Атам!
Сен урушдан гайдып гелмедиң.
Гетирмедиң өе көне шинели.
Дәри ысы сиңен,
Ок сеси сиңен,
Эсгериң телпегин геймеди оглуң.
Өмрүне бир гезек, хатда бир гезек,
Саңа гарап “Кака!” диймеди оглуң.

Диен дәлдир оглуң “кака” сөзүни.
Дөвүр онуң яш дилини баглады.
Эл етмеди агламага, гүлмәге,
Мен гөзяш этмедим, дурмуш аглады.

Отуз бир яшында вепат болупсың.
Сениң ёкдугыңы соң-соңлар дуйдум.
Мени тербиеләп шарпык урмадың,
Сең урҗак шарпыгңы дурмушдан ийдим.

Отуз бир яшадың.
Нәме яшадың!
Ортача яшайшың ярысы хем дәл.
Сени нәдип, иң болманда алтмыша
Етирип боларка, диен бир хыял
Оглуңы гоянок гүндиз-у-гиҗе.
Iň bolmanda seň saçyň bir agarsyn,
Иң болманда, мениң дең-душ йигитлем
Сени “Таган ага” дийип чагырсын.

“Аша зәхмет чекйәң, ядаяң” дийип,
Геземе сен рухуң гахар яйыны.
Яшамалы, ишлемели мен ахыр,
Хем өзүмиң хемем сениң пайыңы.

1959 й. Murgap

Эдебият ве сунгат газети №10(3864), 09.03.2012й.
Кәте гошгы хем язылайяр...

PALÇY GELINE

Палчы гелин, гөзлериңде җады бар,
Белки, гөзлең meň dünýämi җадылар.
„Гүллер солмаз“ – дийип ынандыр мени,

„Достлаң өлмез“ – дийип ынандыр мени.
Ялан сөзлесеңем, гарап йүзүме,
Мүңкүр болмайын сең гара гөзүңе.
Dogan gün ýaşmaz diý, ynandyr meni.
Asman bulaşmaz diý ynandyr meni.
Аý howluksa howlukma – дий, ынандыр.
„Гөрҗегиңиз говлук бор“ – дий, ынандыр.
Дий, кейгим: „Гудрат бар, җады бар палда“
Худай-ха алдатмаз, мени бир алда.
Өмрүң пелсепеси болса-да белли,
Палчы гелин, бер калбыма теселли.
Сөзле, кейгим, гуры гепде эчил сен,
Керлер эшдип, көрлең гөзи ачылсын.
Dökmesin eneler gözünden ýaşyn.
Çytmasyn gözeller garlawaç gaşyn
Етимлең эjеси гелсин, ынандыр,
Умытсыз хассалар галсын, ынандыр.
„Гүллер солмаз!“ – дийип, ынандыр мени,
„Достлаң өлмез!“ – дийип, ынандыр мени.

Нурек, Тәҗигистан, 1979й.

ОН СЕКИЗ МАНАТ ХАКЫНДА ЭЛЕГИЯ

Хер айда бир гезек—он секиз манат,
Хер айда бир гезек гелйәрди ырман.
Хер айда он секиз манат геленде,
Бегенердим. Энем агларды, арман.

Он секиз манады ким берйәр бизе?
Ким унутман, отуз гүнден иберйәр?
Ол ничикси йити гөзли перишде
Бизиң шол пула-да зардыгмыз гөрйәр!?

Енем пахыр кәте ачяр йүрегни,
Диййәр ол: “Пуллары иберйәр какаң”.
Мен диййәрин: “Нәме өзи геленок,
Бу ерде эҗеси хем оглы барка?”

“Гелер” дийп, гөз яшын сүпүрйәр энем.
“Гелер, агтыҗагым, гелер ол хөкман.
Икимиз дүкана гидермиз ялы,
Ол дашда ишлейәр хич ере чыкман”.

Гарашдым, гарашдым, докуз яшадым,
Он үч хем яшадым, какам гелмеди.
Он секиз манады иберди дурды,
Эмма хүтдүгмизе назар салмады.

Асыл какам өлен экен урушда.
Мен бакы яс тутдум биленим үчин.
Дөвлет берйәр экен шоҗагаз пулам,
Фронтчының оглы боланым үчин.

Ене гарашарын, сачам агарар,
Йөне инди билйән, гелмез мең какам.
Он секиз манады унутмарын хич,
Гурсагымда ынсан йүреги баркан.

Себәби он секиз манат геленде,
Яс бүренйәр экен бизиң көне там.
Хер айда он секиз манат гелйәрди, —
Хер айда бир гезек өлйәрди атам.

1959. Мары şäheri.

ЯЛНЫШЛЫК

W этоý žizni wse prawda, wse ложь
KALЬDERON.

Ýalana ynanman, ýalňyşdym.
Çyna ynanyp, ýalňyşdym.
Bir maksat tutup, ýalňyşdym,
Maksada ýetip, ýalňyşdym.

Dosta ynanyp, ýalňyşdym,
Duşmana ynanman, ýalňyşdym.
Ýalançyny, ýaranjaňy
Adamam saýman, ýalňyşdym.

Gül berip, miwe bermedik
Ýazyma ynanyp, ýalňyşdym.
Özüm üçin urulsamam,
Özüme ynanyp ýalňyşdym.

Bähbidim bolsa-da, iki sözlemän,
Dogry gepi dogry aýdyp. ýalňyşdym.
Karam ýoldan haram rysgal gözlemän,

Adalatam bardyr öýdüp, ýalňyşdym.

“Şu ýoldan gitme” diýdiler,
Şol ýoldan gitmän, ýalňyşdym.
“Ýagşylyk etme” diýdiler,
Ýamanlyk etmän, ýalňyşdym.

Watany söýdüm ýürekden,
Gygyrman söýdüm, tersmişin.
“Watan, seni söýýän!” diýip,
Bogaz ýyrtýanlar dürsmişin.

Ýaşan ömrümiň ortasy,
Başy hem yzy ýalňyşlyk.
Sebäpler ýöne bahana,
Belki-de, meň bu jahana
Gelmegmiň özi ýalňyşlyk.

Moskwa. Peredelkino.

EGER--DE ...

Jadygöýe.

Eger-de, nazarňy bagyş etseň maňa,
Giň dünýä gözellik ýaýradardym men.
Bakyşyň dirilik suwundan zyýat,
Kalby matamlara haýyr ederdim men.
Eger-de, sözlerňi bagyş etseň maňa,
Gargany bilbil dek çaýradardym men.

Säherler näziňi bagyşla maňa,
Yşkyňa çal daňdan oýkasyn bagryn.
Suw perisi maýyl bolsun kenarda,
Tapan ýaly müň ýyl agtaran höwrün.

Ädim uruşyňy bagyşla maňa,
Seň basan yzyňa bezelsin älem.
Düzelsin seň düzüw basyşyň görüp,
Gyşaran ýoda-da, gyşaran ýolam.

Täsin ýylgyrşyňy bagyşla maňa,
Tukat dünýäň gamgyn göwnün açaýyn.
Goşowujum ýylgyryşdan dolduryp,
Hasratlylaň ýüz --gözüne seçeýin.

“Jak-jak” uruşyňy bagyşla maňa,
Haýran bolsyn käkilikler, bilbiller.
Seň ‘jak-jakyň” ömür goşar ömüre,
Ondan many almaz diňe dilbilmez.

Kalbyň päkligini bagyşla maňa,
Ony bilip ömre guwansyn her kim.
Gapdalyndan seýkin basyp geçeňde,
Garalyk aklyga çalyşsyn görkün.

Hasratyň bar bolsa, bagyşla maňa,
Senden ýaman görüp kese bakmaýyn.
Katrasynam dünýä bilen paýlaşman,
Baryny öz gursagymda saklaýyn.

27.awg.1987. Genuez galasy.
Krym. ýarymadasy.

Сазы Режеп АЛЛАЯРОВЫҢКЫ.
Сөзлери Атаҗан Таганыңкы.

ТОЙУҢА ЧАГЫР МЕНИ

Той тутяң өзге билен,
Йыкдың берен сөзүңи.
Хошлашып, соңкы гезек,
Гөрейин сең йүзүңи.
Шоң үчинем той гүни,тоюңа чагыр мени. --Gaýralama
Дурмасам-да яныңда, дашдан сынлайын сени.

Чын сөйгүмиң ышгында,
Гездим сени герекләп.
Сен мамламы, мен мамла,
Шаятдыр ак дереклер.

Гайталама.
Шаятдыр Айлы агшам.
Шаят Murgap гиҗеси.
Багтлы болсун шол йигит,
Чыкан болса биҗеси.
Йөне велин той гүни тоюңа чагыр мени.
Дурмасам-да яныңда, четден сынлайын сени.
-
Бошап галяр гиң дүнйәм,
Шоны сен,гыз, билип гит.
Гелналҗың яны билен,
Мең йүрегмем алып гит.

Гайталама
Täzeobanyň гуванҗы,
Багтлының багты, гыз.
Нирде өмүр сүрсең-де,
Ёлуң болсун ягты, гыз.
Йөне велин, той гүни тоюңа чагыр мени,
Дурмасам-да яныңда,четден сынлайын сени

Aglama, gurjak

Аглама, гурҗак,
Сени эй гөрҗек.
Тикип, тәзеҗе
Көйнек гейдирҗек.

Онсоң билеҗе,
Йөрәп чалаҗа,
Гидерис бага
Биз гезеленҗе.

1959. Mary şäheri. Wseobuç köçesi. 10-njy mekdep.

ARZUW

Сазы Сухан ТҮЙЛИЕВИҢКИ,
Sözleri Atajan TAGANYŇKY

Сен тылла йүзүгим, сен мәхек дашым,
Багт саңа назарын салсын, эзизим.
Шум хабар эшидип, чытылса гашың,
Ялан болсун, ялан болсун, эзизим.

Мыдам долы болсун багт пыяласы,
Хергиз агламасын ынсан баласы.
Душманың гүлкүси, достуң наласы,
Ялан болсун, ялан болсун, эзизим.

Билбил ашык болуп бахар гызына,
Хең гошанда гүләлеклең нәзине.
Гыш доланса ала дагдан ызына,
Ялан болсун, ялан болсун, эзизим.

Гоша йүрек, гоша арзув - тайым сен,
Гөкден дүшүп, ерде доган Айым сен.
Бир сөй билен ыкбалыңдан кәйинсең,
Ялан болсун, ялан болсун, эзизим.

Ынанмагын, “Сөййән!” дийип сөйселер,
Ынанмагын, отсуз-күлсүз көйселер.
“Ýaryň senden göwni bölek” diýseler,
Ялан болсун, ялан болсун, эзизим.

Moskwa

*

Ýer dynman aýlanýar,
Ýöne ki onuň
Bize görünmeýär aýlawnyň ýoly.
Aýlanjak zatlary aýlamak gerek,
Ýeriň aýlanmagna medet bor ýaly.

1964. Wypolzowo. Pskow oblasty.